

УДК 342.03(477)

DOI <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2023-46-2-169-179>

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА СУЧАСНА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ШЛЯХ ДО СТАБІЛЬНОСТІ ТА РОЗВИТКУ

Лісна І.С.

EUROPEAN INTEGRATION AND THE MODERN LEGAL SYSTEM OF UKRAINE: THE PATH TO STABILITY AND DEVELOPMENT

Lisna I.

Стаття акцентує увагу на тому, як Україна, як суверенна держава, завжди прагнула зміцнити свій статус та покращити якість життя громадян. Однак, цей процес не завжди був простим, і останні десятиліття свідчать про ключову роль євроінтеграції у формуванні та реформуванні правової системи.

Стаття розглядає еволюцію правової системи України від моменту її незалежності у 1991 році та вказує на її роль у консолідації суспільства та забезпеченні прав та свобод громадян. Зокрема, стаття досліджує вплив євроінтеграції на правову реформу та гармонізацію законодавства України з європейськими стандартами.

Початок розбудови сучасної правової системи почався з прийняттям незалежності України та відходом від радянських принципів та права. Разом з тим, початок такої розбудови знаменувався наявністю деяких суперечностей. Це стосувалося відсутністю чіткого напрямку розвитку стратегічних цілей, формування правових норм колізійного характеру та наявністю деяких радянських принципів та актів, що гальмували становлення нової системи.

Вона підкреслює важливість об'єктивних та цільових змін у правовій системі для підвищення конкурентоспроможності України на міжнародній арені, залучення інвестицій та захисту прав громадян. Надає аналіз сучасного стану правової системи та показує, як євроінтеграція сприяла реформам у різних сферах права, підвищенню прозорості та незалежності судової системи.

Автор статті закликає до спільних зусиль держави та громадян для забезпечення сильної, справедливої та сучасної правової системи, яка грає важливу роль у стабільності та розвитку України.

Євроінтеграційний період розвитку правової системи характеризується певним дисбалансом суспільних процесів та діяльність владних органів. З однієї сторони, прийняття та виконання деяких європейських зобов'язань дало поштовх до ратифікації європейських цінностей та наближення до загальносвітових стандартів. А з іншої сторони, існує невідповідність правової системи суспільним вимогам, колізійність деяких норм та існуюча бюрократизація значно гальмує розвиток права та його системних складових.

Незважаючи на значний прогрес в розвитку української правової системи, на сучасному етапі він все ще перебуває в процесі розвитку. Однак, незважаючи на деякі прогалини законодавства, вітчизняна правова система з кожним днем наближаються до європейської загально прийнятих стандартів, запозичуючи при цьому базові принципи та норми.

Ключові слова: Україна, Євроінтеграція, правова система, Європейський Союз, реформа, Рада Європи, Закон.

Постановка проблеми. Теперішній розвиток права вимагає вирішення складного багаторівневого завдання, спрощення судових процедур в умовах глобалізації та інтеграції. Зараз Україна переживає складний період змін державних інституцій, адаптації правової системи до європейської правової. При тому, всі суспільні процеси, що відбувалися й відбуваються на рівні державно-правової розбудови, включаючи всі сфери здійснення державних послуг, спираються на деякі механізми радянського права.

Створення цілісної та стійкої правової системи в сучасних умовах є одним з базових засад нашої держави, з використанням при цьому, сучасних інструментів та механізмів, поєднуючи між собою державні та суспільні процеси.

Вітчизняна правова система почала своє визначення досить давно, але не зважаючи на це, існував ряд значних перешкод та факторів. Такими факторами були як незалежності країни, що тривала роками, так і різні, геологічні, політичні та ідеологічні принципи, що були нав'язані іншими країнами та правовими підходами. При цьому, досить значний вплив на становлення майбутнього права мала європейська ідеологій, та в той же час були певні східні фактори, що значно вплинули на її розвиток.

Сьогоднішня правова система України, пройшовши довгий шлях має свої особливості та ознаки. Постійно розвиваючись, національне право набуває нових принципів, методів, конструкцій, систематичних підходів, що сприяють особливостям здійснення правотворчих процесів.

Національна правова система була і залишається специфічним правовим явищем, на якому побудована держава. Тому дослідження питання становлення та формування вітчизняної правової системи України становлять актуальність даної теми,

визначаючи ти м самим всі фактори та механізми, що впливають на її розвиток, з можливістю її подальшого вдосконалення.

Ступінь дослідження. Інститут формування правової системи нашої країни є предметом наукового дослідження багатьох науковців. Серед них: Гапотій В., Дячишин Я., Мірошніченко М., Оборотов Ю. та ін. Ці вчені дослідили основні етапи становлення вітчизняної правової системи, включаючи євроінтеграційний та сучасний, а також проаналізували передумови розвитку вітчизняної правової системи та її загальне місце серед світових.

Метою статті є розгляд впливу євроінтеграції на правову систему України та визначення способів, які допоможуть досягти стабільності та розвитку в контексті європейських стандартів та цінностей.

Виклад основного матеріалу.

Україна, як суверенна держава, завжди прагнула до зміцнення свого статусу на міжнародній арені та підвищення якості життя своїх громадян. Однак, цей шлях до успішного розвитку не завжди був простим та однозначним. Останні десятиліття свідчать про найважливіший етап в історії України - період євроінтеграції, що суттєво вплинув на формування її правової системи.

Сучасна правова система України знаходиться в центрі уваги як внутрішньої, так і міжнародної спільноти. З моменту незалежності України в 1991 році, розвиток правової системи був однією з ключових складових консолідації суспільства та забезпечення прав та свобод громадян. Проте, нині, в контексті євроінтеграції та посилення міжнародних зв'язків, становлення та реформа правової системи набули ще більшої актуальності та важливості.

Здійснення об'єктивних та цільових змін у правовій системі стало пріоритетним завданням України, оскільки це безпосередньо впливає на її здатність

конкурувати на міжнародному рівні, залучати інвестиції, а також на якість життя та захист прав її громадян. Ця стаття розглядає вплив євроінтеграції на сучасну правову систему України та аналізує той шлях, який країна прокладає до стабільності та розвитку через правову реформу та гармонізацію з європейськими стандартами.

Новий етап розвитку існуючої правової системи почався з прийняттям у 1996 році нової Конституції України. Яка стала підґрунтям для побудови всієї системи права вільної та демократичної України.

Конституцією було встановлено орієнтири на нові цінності. Відбулося утвердження правових норм як верховної та визначальних, політичного переважання, орієнтирів на ринкові відносини та громадянське суспільство, а також визнання демократичних засад країни.

Вперше на державному рівні було закріплено раніше визначений принц поділу влади та утвердження верховенства права. Почалися відбуватися процеси, що значно змінили сприйняття дійсності, відбулися зміни в різних правових галузях, а також в інформаційній, економічній та технічній сферах. Це все розширило можливості та взаємозв'язки правової системи України на більш ширшому, європейському рівні [1, с. 167].

З прийняттям Основного Закону Держави відбувся процес децентралізації правового регулювання, відмови від монополії в ідеологічній сфері, реального встановлення багатопартійної системи. Юридичне регулювання стосується раніше нерегульованих областей суспільного життя, таких як банківські та фінансові справи, юридична ідентифікація нових явищ у юридичній реальності. Виникають нові інституції, обсяг традиційних юридичних систем розширюється, а в деяких галузях права відбувається диференціювання. Була

різниця та формування певних гілок закону та поява нових юридичних інститутів. Утворюються нові Соціальне право набуло нового значення та обсягу. Разом з цим виникла необхідність в новому напрямку розвитку, відповідно до чого в прерогативі стало впровадження європейських стандартів. Проте, побудова на прикладі європейської системи, української ще не означало її розвиток та пристосування до іноземних механізмів функціонування. Для цього треба низка умов включаючи гармонізацію всіх внутрішньодержавних складових [2, с. 26].

Це все, як визначають вчені, викликало необхідність проведення ряду реформ для адаптації нормативно-правових актів до європейських норм. Побудова державної структури також була недосконалою та потребувала значних корективів.

Безумовно, важливо відзначити, що у 1995 році наша країна приєдналася до Ради Європи, що означало взяття на себе конкретних зобов'язань. Ці зобов'язання передбачали не лише реформування існуючої правової системи, а й її відповідність національним стандартам. З цієї причини в нашій правовій системі були введені ратифіковані міжнародні документи, такі як Конвенція про захист прав людини і основних свобод, Рамкова конвенція про захист національних меншин та інші.

Проте проведення ряду необхідних реформ не завжди мали позитивні наслідки. Деякі програми та концепції навіть не були прийняті. Одними з основних стала адміністративно-правова реформа, основними завданнями якої була перебудова апарату Уряду та його підрозділів [3, с. 28].

Лише з початком розвитку правової системи та суспільних відносин відбулося усвідомлення необхідності інтеграції багатьох існуючих правових галузей та його складових до європейської реальності та вкорінення в українське законодавство

багатьох міжнародних стандартів. Тому одним з визначальних кроків вітчизняної правової системи і став європейський напрямок змін. Свідченням цього стало підписання Угоди з Європейським Союзом про співпрацю.

Надзвичайно важливе значення для розвитку та адаптації до європейської правової системи відіграла судова доктрина ЄС, а саме – рішення Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ). Це обумовлено тим, що такі рішення містили в собі основоположні міжнародні норми, зокрема щодо захисту прав людини.

Наша країна взяла на себе зобов'язання щодо дотримання основних принципів захисту прав людини, ратифікувавши міжнародні угоди та рішення Європейського суду з прав людини. Це означає, що європейські судові рішення мають бути враховані у наших судових вирішеннях. Для цього був прийнятий Закон України "Про виконання рішень та застосування практики ЄСПЛ" у 2006 році. Цей закон регулює всі практичні питання використання та впровадження висновків та рішень Європейського суду з прав людини в українській судовій системі. Разом з цим передбачалася необхідність щодо створення вільної торгівельної зони та запровадження безвізового режиму в межах співпраці з ЄС [4, с. 39].

Отже, беручи це до уваги, прийняття міжнародних зобов'язань та застосування європейської судової практики стало ключовою умовою гармонізації нашої правової системи та наближення її до європейських стандартів. Цей період розвитку нашої вітчизняної системи юридичної підтримується інтеграційними та уніфікаційними процесами у законодавстві, що полягає в наданні суверенітету практичного значення та адаптації норм до вимог європейських стандартів.

Цей напрямок розвитку є досить перспективним і відповідає суспільним потребам. Він забезпечить стійкі та відповідно до сучасних вимог правові структури, сприятиме удосконаленню законодавчої бази та загального юридичного апарату. Також він сприяє узагальненню та більш адаптованому застосуванню норм міжнародно-правових інститутів інтеграційних процесів, що розвиваються нарізно з бюрократичними владними установами. Однак існують норми, які не відповідають вимогам сучасного інформаційного суспільства. Деякі органи чи окремі підрозділи намагаються на диктаторських нормах, що унеможливають існування демократичних правових принципів. Тому цей етап, хоч і характеризується певним прогресом, все ж потребує встановлення відповідності реаліям сучасного суспільства.

Перехідний стан соціальної правової системи має модель та є об'єктивним. У перехідному періоді правова система виконувала певні функції. У нашій країні, завдяки формуванню наукової сфери, існує дві тенденції: національний підхід до визначення змісту української правової системи та глобалізації світових процесів щодо закону. Тобто, в контексті прагнення нашої країни до інтеграції, проблема взаємозв'язку між внутрішньою правовою системою та європейським правовим простором наразі є актуальною, що залежить від досконалості механізмів пристосування законодавства нашої держави до законодавства ЄС.

Ми також погоджуємося з думкою вченого, що процес створення та становлення правової системи України пояснюється реальними потребами соціального розвитку, заснований на історичних традиціях українського права, враховує відповідний європейський досвід як майбутнє повний

член. Національна правова система України, враховуючи свою конвергенцію з європейськими системами, повинна бути структурована як гібридна або комбінована правова система з ознаками цивільного та загального права. Складна побудова правової системи української держави повинна включати: ідеологічні, юридичні, психологічні сфери, що визначають специфіку внутрішньої правової системи та її здатність збільшувати загальні показники розвитку на рівні європейських країн [5, с. 92].

Значним кроком на шляху до розбудови європейської держави, а разом тим всієї правової системи, стало підписання в 2014 році Угоди з атомної енергії з ЄС та її членами, а 2017 році набули чинності всі її положення. Так, відповідно до даної Угоди, Україна бере на себе обіцянки щодо:

- впровадження європейських норм в національне законодавство та їх пристосування до суспільних процесів;
- дотримання та виконання всіх статей угоди щодо правових норм;
- реалізацію зусиль всієї країни за для остаточного переходу на ринково-економічні відносини та відповідне реформування правової системи в цій сфері.

Такі процеси, на думку деяких вчених відіграють значну роль в загальній системі формування вітчизняної правової системи в окремих галузях економічного сектору та допоможе визначити пріоритетні напрями вдосконалення державної політики [6, с. 36].

У 2013 році в рамках угоди з ЄС Верховна Рада України рішуче визнала, що «європейське направлення України повинно бути об'єднуючим фактором, навколо якого будується існуюча більшість політичних сил», і пообіцяла активізувати діяльність, спрямовану на всі рекомендації, враховуються при пристосуванні законодавства України до законодавства

Європейського Союзу, зокрема законів, передбачених відповідним законодавством, а також законів, що стосуються реформи судоустрою, системи кримінальної юстиції та виборчого законодавства.

У 2016 році Верховна Рада схвалила «Пропозиції щодо внутрішнього реформування та вдосконалення спроможності складу Верховної Ради України», згідно з якими можуть реєструватися лише ті законопроекти, які відповідають «зобов'язанням за Союзним договором України» [7, с.11-12].

За вищевикладеним можна зробити висновок, що Україна прагне до вдосконалення внутрішнього законодавства, адаптуючи його до стандартів Європейського Союзу. Проте, ключовою умовою для вступу до європейського простору є створення демократичної основи для функціонування та подальшого розвитку суспільних відносин. Це передбачає побудову та впровадження засад правової прерогативи, реформування регуляторної та інституційної структури існуючої правової системи. Процес приєднання України до Європейського Союзу розпочинається з отриманням країною незалежності, що вимагає розробки відповідних законів та пов'язаних актів для впровадження їх у внутрішній правовий порядок країни.

Повністю погоджуємося з даним твердженням, та вважаємо, що в нашій сучасній країні вже створено всі необхідні для цього умови, зокрема, сформовано відповідну правову базу та інституційну систему, а також центральні органи виконавчої влади, які визначають порядок правового приєднання України до Європейського Союзу.

Європейське спрямування держави, зокрема нашої, заключається в тому, що правова система країни повністю увійшла в європейський правовий простір і адаптувалася до європейських правових

стандартів, у цих напрямках має розвиватися правова реформа моєї країни.

В той же час, Європейська інтеграція передбачає виконання в нашій державі таких завдань:

- гармонізацію та реформування національного законодавства відповідно до вимог ЄС та його правової бази;
- створення поглибленої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС та забезпечення відповідного рівня правової регламентації;
- запровадження безвізового режиму з європейськими країнами.

Виконання цих завдань спрямоване, передусім, на підвищення конкурентоспроможності національної економіки та забезпечення добробуту громадян, а також досягнення гармонії у взаємодії соціальних інтересів.

Аналізуючи дані вимоги, варто зазначити, що правова система України має свої особливості, в тому числі ті, що стосуються регулювання економічних процесів. При цьому євро інтеграційні впровадження повинні повною мірою бути виправданими та враховувати такі характерні риси кожної держави-члена. Тобто, пристосування до європейських правових стандартів, повинно бути здійснено з врахуванням особливостей побудови української держави та її внутрішніх процесів.

Отже, євроінтеграційний період розвитку правової системи характеризується певним дисбалансом суспільних процесів та діяльність владних органів. З однієї сторони, прийняття та виконання деяких європейських зобов'язань дало поштовх до ратифікації європейських цінностей та наближення до загальносвітових стандартів. А з іншої сторони, існує невідповідність правової системи суспільним вимогам, колізійність деяких норм ба існуюча бюрократизація

значно гальмує розвиток права та його системних складових.

Сучасна правова система незалежної української держави, що функціонує протягом останніх років й досі перебуває на стадії розвитку й становлення. Проте, націоналізація багатьох суспільних процесів та явищ значно зумовила витіснення радянських пережитків минулого та створило нову основу для впровадження модернізованої правової системи.

На цьому етапі варто говорити про існування незалежної правової держави, яка з кожним днем все більше переймає європейський традицій та звичаїв. А глобалізаційні процеси все більше заповнюють суспільну сферу.

Важливим сучасним завданням України є твердження міцної та цілісної правової системи, основою якої стала Конституція. Вона стала базовим осередком для систематизації та прийняття нових законів [8, с. 122].

Сучасна правова система має корінний зв'язок з романо-германською правовою системою. Відповідно, має деякі характерні загальні риси. Завдяки цьому багато думок спрямовані на значний процес зближення з європейськими нормами. По при існуючі раніше сумніви щодо віднесення правової системи України до романо-германської, сучасні правові тенденції не викликають заперечень щодо наявного зв'язку. Також багато хто зі світових вчених та політиків почали вважати нашу систему непорушною складовою європейської континентальної системи, роблячи акцент на використанні традиційних цінностей в межах історичного розвитку. Існують і порівняння вітчизняного правового підходу з європейським.

Тому влиття в правову систему Європи є досить традиційним, адже багато років Українська держава була у складі деяких європейських країн, а потім межувала з ним,

тим самим, запозичуючи правові норми [9, с. 56].

Відповідно до цього сучасній українській правовій системі характерні кодифікаційні та уніфікаційні процеси та визначальна роль для правових норм.

Також варто підкреслити перехідний тип правової системи. Цей перехід відбувається від нав'язаних соціалістичних спрямувань до історично-визначеної романо-германської системи. Звичайно, це не відбувається відразу і позбутися дуже швидко виробленого роками радянського механізму досить складно.

Після завершення всіх необхідних, обіцяних ЄС, реформ, Україна зможе повністю перейти до романо-германського типу. Але деякі науковці схильні до думки, що це вже відбулося, через міцні сучасні відносини України з Європою.

Крім того, сучасна правова система характеризується імплементаційними процесами. Відбувається впровадження європейських та міжнародних стандартів в існуючу правову систему з метою її удосконалення. До того ж, такі стандарти мають все більше значення в умовах інформатизації та глобалізації суспільних процесів. Все частіше відбувається утвердження основних принципів захисту прав людини та її свобод. Разом з цим утверджуються адміністративні та принципи публічного права.

Ухвалений Україною курс європейського розвитку призводить до адаптації до європейських традицій і норм. Міжнародні виборчі фонди, які мають вирішальне політичне і юридичне значення, суттєво вплинули на розвиток внутрішнього права. Ці принципи стали ключовими у формуванні сучасної юридичної системи. Їх практичне значення полягає у забезпеченні громадян правом доступу до інформації та участі у державному управлінні. Однак досягнення значущих результатів можливе

лише при укладанні міцних партнерських зв'язків і взятті на себе відповідальності обома сторонами. Лише в такому випадку наша країна зможе досягти очікуваного результату у впровадженні широкомасштабних реформ у правовій системі та у всіх сферах державних процесів, забезпечуючи економічну стабільність та добробут для всього суспільства.

Практика ЄСПЛ, яка стала визначною частиною внутрішнього законодавства та судових органів, стає все більш важливою та впливовою. Суди все частіше діють з використанням європейських судових доктрин для прийняття рішень та постійно використовують існуюче законодавство.

Тобто Конвенція про права людини та міжнародні стандарти, в тлумаченні їх ЄСПЛ, є одними з визначальних елементів, на яких побудована вся правова система, та покликані врегульовувати як державні процеси, так і суспільні.

Глобалізація спричинює суттєві зміни в правовій системі, охоплюючи всі її компоненти. Вона підсилює взаємовплив різних елементів один на одного, внаслідок чого виникає нерівномірна взаємодія внутрішніх процесів, витікаючи з суспільних явищ.

Окрім цього, існуюча система характеризується наступними ознаками:

- розвиток правової системи в особливому соціальному середовищі, яке сформувалося під впливом історичних чинників та впровадженням іноземних правових норм;

- в силу розвитку правових норм, правова система має свої історично сформовані правові межі та вплив;

- сформована система має свої унікальні культурні та ідеологічні особливості, завдяки чому визнається національною;

- включає в себе сукупність соціальних та юридичних категорій, виступаючи феноменом правової дійсності [10, с. 27].

Останні роки знаменуються прийняттям багатьох нових правових актів, що все більше відповідають європейським нормам. Але це стосується не всіх актів. Законодавці й досі продовжують приймати закони, що ще покращують суспільні правовідносини, а навпаки, навіть в деякій мірі, обмежують людські права. Особливо це стосується фінансових та приватизаційних інститутів. Це, в свою чергу призводить до порушення деяких норм та невиконання законодавчих приписів, що призводить до гальмування розвитку всієї правової системи.

Тому одним з основних завдань держави на сучасному етапі є прийняття дієвих та практичних норм. Варто враховувати всі суспільні фактори та принципи побудови законодавчої системи. Особливо це стосується норм про людські права.

Багато науковців наголошують на системному підході в питанні створення нових норм та приписів. Мають бути створені, перш за все, базові закони, що відобразатимуть основоположні поняття в тій чи іншій категорії взаємовідносин [1, с. 168].

Існують також думки серед вчених про доцільність впровадження повних та зрозумілих всіх пояснень щодо законодавчих трактувань юридичних термінів. Більш конкретні та зрозумілі норми допоможуть всім зрозуміти послання законодавців. Це значною мірою посилить правостановлюючу поведінкову модель.

На сучасному етапі дійсності правова культура також відіграє одну з головних ролей в становленні та утвердженні всієї правової системи. Її потрібно постійно підвищувати, що дасть змогу розуміти правові норми та правильно їх виконувати. .

Окрім цього, побудова стійкої системи неможлива без наукових підходів та концепцій. Тому окреме місце слід віддати правникам, рівень знань яких напряму залежить від якості освітнього процесу і розвитку правових наук в нашій державі. Саме на основі аналізу їх вчень та думок має будуватися внутрішня концепція права, не забуваючи при цьому елементи міжнародних стандартів [3, с. 196].

Правотворчі державні процеси сучасної України мають відбуватися у відповідності до основних принципів побудови єврейської системи права. А також враховувати вже сформовані чинники та механізми юридичних конструкцій.

Деякі вчені також підкреслюють важливість системи права як компонента правової системи. Юридична система - це система логічно координованих юридичних норм, об'єднана юридичними принципами та спільно визначається державними та приватними інтересами. Юридичні норми з цього приводу та методу правових норм поділяються на філії, гілки та установи, що складають внутрішню структуру юридичної системи.

У той же час, умови формування та розвитку українського громадянського суспільства в країнах, що супроводжуються серйозними змінами в національному законодавстві, необхідно провести наукову оцінку процесу, що відбувається та вносити зміни до інституційної основи українського правового будівництва. Багато дослідників неодноразово звертали увагу на цей момент. Враховуючи сучасну реальність та соціальні потреби, проблема правової системи вимагає переосмислення. Після того, як Україна здобула незалежність, процес становлення нових галузей права в юридичній структурі України значно прискорився та поглиблюється.

У світлі процесів глобалізації, внутрішнє право фактично витісняється міжнародним правом. Участь національних держав у формуванні міжнародного права часто передбачає врахування вже прийнятих міжнародних норм. Проте взаємодія між міжнародним та внутрішнім законодавством має значний потенціал для обох юридичних систем: цей процес веде до удосконалення законодавства за рахунок його узгодження та розширення регуляторної сфери.

Також вартує уваги, що сучасна українська правова система та пов'язані з нею суспільні явища і процеси, що визначають його розвиток і функціонування, зазнають вирішального впливу глобалізації. Остання призводить до узагальнення права, яке набуває форми інтернаціоналізації.

Отже, незважаючи на значний прогрес в розвитку української правової системи, на сучасному етапі він все ще перебуває в процесі розвитку. Однак, незважаючи на деякі прогалини законодавства, вітчизняна правова система з кожним днем наближаються до європейських загальноприйнятих стандартів, запозичуючи при цьому базові принципи та норми.

Отже, Євроінтеграція та становлення сучасної правової системи України нерозривно пов'язані і представляють собою ключовий етап у розвитку держави. Останні роки свідчать про великі досягнення та важливі зусилля, спрямовані на створення міцної та справедливої правової системи, яка відповідає європейським стандартам і вимогам.

Євроінтеграція прискорила реформи в усіх галузях права, забезпечуючи більшу прозорість, відкритість та незалежність судової системи. Паралельно з цим, Україна зобов'язалася дотримуватися важливих міжнародних конвенцій та угод, забезпечуючи права та свободи своїх

громадян на рівному рівні з європейськими партнерами.

Шлях до стабільності та розвитку за допомогою правової системи - це складний і довгий процес, але Україна має всі можливості досягнути цієї мети. Євроінтеграція вимагає постійних зусиль, реформ і підтримки як з боку держави, так і з боку громадян. Справедлива, надійна та сучасна правова система є фундаментом для стабільного суспільства та процвітання держави.

Незважаючи на труднощі та виклики, які виникають у цьому процесі, Україна віддана своєму шляху до стабільності та розвитку через правову реформу та Євроінтеграцію. Ця мета заслуговує нашої підтримки та об'єднаних зусиль, адже саме через сильну правову систему Україна матиме можливість забезпечити права та свободи своїх громадян, зміцнити державну ідентичність та гідність, і стати важливим гравцем на міжнародній арені.

Література:

1. Дячишин Я. Основні риси сучасної правової системи України: теоретичні аспекти. *Інформація і право*. 2013. № 1. С. 163-169.
2. Дегтяр О.А. Загальнотеоретичні проблеми адаптації правової системи України до законодавства Європейського союзу. *Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу : теоретичні та практичні аспекти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної*: у 2 ч. Полтава: Россава, 2017. Ч. 1. С. 26-28.
3. Гапотій В.Д. Основні правові системи світу: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог, 2019. 279 с.
4. Еллан М., Іванов І. Розширення Євросоюзу: сценарій, проблеми, наслідки. *Україна на шляху європейської інтеграції. Науково-практичний збірник матеріалів*. Київ: Мінекономіки України, 2009. С. 39.
5. Андейченко А.В. *Європейський вибір як чинник модернізації українського суспільства*.

Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2017. Вип. 22. С. 91-96.

6. Сірант М.М., Шиккульська Х. Угода про асоціацію: стан і перспективи. Правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України: досягнення та перспективи: матеріали учасників заочної науково-практичної конференції. Львів: ННПП НУ «Львівська Політехніка», 2017. С. 35-38.

7. Божко В.М. Правове підґрунтя для адаптації права України до права Європейського Союзу. Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції : у 2 ч. Полтава : Россав, 2017. Ч.1. С. 10-14.

8. Становлення і розвиток правової системи України: Збірник тез доповідей і наукових повідомлень науково - практичної конференції. К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. 216 с.

9. Хаустова М.Г. Проблема класифікації правових систем. Вісник академії правових наук. 2014. № 2 (77). С. 54-65.

10. Мірошніченко М.І. Поняття «правова система України» у співвідношенні із категорією «правова система» в контексті генезисної структури правових систем. Юридичний науковий електронний журнал. 2015. № 4. С. 24-27.

References:

1. Diachyshyn Ya. Osnovni rysy suchasnoi pravovoi systemy Ukrainy: teoretychni aspekty. Informatsiia i pravo. 2013. № 1. S. 163-169.

2. Dehtiar O.A. Zahalnoteoretychni problemy adaptatsii pravovoi systemy Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho soiuzu. Adaptatsiia pravovoi systemy Ukrainy do prava Yevropeiskoho Soiuzu : teoretychni ta praktychni aspekty : materialy II Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi: u 2 ch. Poltava: Rossava, 2017. Ch. 1. S. 26-28.

3. Hapotii V.D. Osnovni pravovi systemy svitu: navchalnyi posibnyk. Melitopol: FOP Odnoroh, 2019. 279 s.

4. Ellan M., Ivanov I. Rozshyrennia Yevrosoiuzu: stsenarii, problemy, naslidky. Ukraina na shliakhu yevropeiskoi intehratsii. Naukovo-

praktychnyi zbirnyk materialiv. Kyiv: Minekonomiky Ukrainy, 2009. S. 39.

5. Andeichenko A.V. Yevropeyskyi vybir yak chynnyk modernizatsii ukrainskoho suspilstva. Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. 2017. Vyp. 22. S. 91-96.

6. Sirant M.M., Shykulska Kh. Uhoda pro asotsiatsiiu: stan i perspektyvy. Pravovi zasady yevropeiskoi ta yevroatlantychnoi intehratsii Ukrainy: dosiahnennia ta perspektyvy: materialy uchasykiv zaochnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Lviv: NNIPP NU «Lvivska Politekhnik», 2017. S. 35-38.

7. Bozhko V.M. Pravove pidgruntia dlia adaptatsii prava Ukrainy do prava Yevropeiskoho Soiuzu. Adaptatsiia pravovoi systemy Ukrainy do prava Yevropeiskoho Soiuzu: teoretychni ta praktychni aspekty : materialy II Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii : u 2 ch. Poltava : Rossava, 2017. Ch.1. S. 10-14.

8. Stanovlennia i rozvytok pravovoi systemy Ukrainy: Zbirnyk tez dopovidei i naukovykh povidomlen naukovo - praktychnoi konferentsii. K.: Instytut derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy, 2002. 216 s.

9. Khaustova M.H. Problema klasyfikatsii pravovykh system. Visnyk akademii pravovykh nauk. 2014. № 2 (77). S. 54-65.

10. Miroshnychenko M.I. Poniattia «pravova systema Ukrainy» u spivvidnoshenni iz katehoriieiu «pravova systema» v konteksti henezysnoi struktury pravovykh system. Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. 2015. № 4. S. 24-27.

Lisna I. European integration and the modern legal system of Ukraine: the path to stability and development

Anotation. The article emphasizes how Ukraine, as a sovereign state, has always sought to strengthen its status and improve the quality of life of its citizens. However, this process has not always been easy, and recent decades have shown the key role of European integration in shaping and reforming the legal system.

The article examines the evolution of Ukraine's legal system since its independence in 1991 and points to its role in consolidating society and ensuring the rights and freedoms of citizens. In particular, the article examines the impact of European integration on legal reform and harmonization of Ukrainian legislation with European standards.

The development of the modern legal system began with the adoption of Ukraine's independence and the departure from Soviet principles and law. However, the beginning of this development was marked by some contradictions. This included the lack of a clear direction for the development of strategic goals, the formation of conflicting legal norms, and the presence of some Soviet principles and acts that hindered the formation of the new system.

It emphasizes the importance of objective and targeted changes in the legal system to increase Ukraine's competitiveness in the international arena, attract investment, and protect the rights of citizens. The article analyzes the current state of the legal system and shows how European integration has contributed to reforms in various areas of law, increasing transparency and independence of the judiciary.

The author calls for joint efforts of the state and citizens to ensure a strong, fair and modern legal system that plays an important role in the stability and development of Ukraine.

The European integration period of the legal system development is characterized by a certain imbalance of social processes and activities of the authorities. On the one hand, the adoption and

fulfillment of certain European obligations gave impetus to the ratification of European values and approximation to global standards. On the other hand, there is a mismatch between the legal system and social requirements, conflicting provisions and existing bureaucracy significantly hinder the development of law and its systemic components.

Despite the significant progress in the development of the Ukrainian legal system, it is still in the process of development at the present stage. Nevertheless, despite

Keywords: *Ukraine, European Integration, legal system, European System, reform, Council Of Europe, law.*

Авторська довідка:

Лісна Іванна Стефанівна, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри історії та теорії держави і права ЧНУ ім. Петра Могили

ел.пошта lisna.ivanna@gmail.com

тел.0679795443

<https://orcid.org/0009-0003-6571-1516>

Стаття надішла до редакції 20 жовтня 2023р.